

Innspill til høring: Krav og kriterier til bærekraftige anskaffelser av tekstiler

Om oss

Health Workers AS ble etablert i 2005, og har kontorer og lager i Sandefjord. Vi leverer yrkesklær og tilbehør til helsepersonell, gjennom egen nettbutikk, oppsøkende salg og messer. Våre kunder er private og offentlige klinikker, institusjoner, lege og tannlegekontorer, og studenter innen helsefag, over hele landet.

Health Workers har et tett samarbeid med Norsk Tekstilgjenvinning (NTG) AS. NTG ble stiftet i 2021 etter et ønske fra Health Workers om å gjenbruke eller gjenvinne brukte tekstilene fra Health Workers kunder.

Norsk Tekstilgjenvinning har etablert Skandinavias første mekaniske gjenvinningsanlegg for tekstiler, som er operativt fra januar 2024. Anlegget, som er et forsknings- og demonstrasjonsanlegg, har hovedfokus på tekstil-til-tekstil gjenvinning av tekstiler fra helse-, hotell- og vaskerinæringene. Vi har også forskningsprosjekter på andre typer tekstiler som tyngre arbeidstøy og tekstiler fra husholdningen.

Generelle innspill

Materialgjenvinning og bruk av gjenvunnet fiber i tekstiler

EU har stort fokus på tekstiler i sin tekstilstrategi, blant annet økodesignforordningen og utvidet produsentansvar.

I økodesignforordningen vil det kunne settes krav til blant annet holdbarhet og levetid, samt mulighet for reparasjon, gjenbruk, vedlikehold, som vi synes adresseres godt i dette forslaget. Men, i tillegg, vil det kunne stilles krav til økt mengde resirkulerte fiber i produkter og økt materialgjenvinning for tekstilene som ikke kan repareres eller gjenbrukes. Dette mangler i dette utkastet. Vi mener at det bør stilles krav til økt innhold av tekstil-til-tekstil resirkulerte fiber i nye tekstiler, sertifisert etter Global Recycled Standard (GRS). Med tekstil-til-tekstil mener vi resirkulerte fiber som kommer fra gjenvunnet tekstil, det vil si closed loop (lukket sløyfe) gjenvinning. Resirkulert polyester (rPET) kommer i dag fra resirkulerte plastflasker, og denne resirkulerte plasten bør og skal tilbake til bruk i plastemballasje. Mekanisk gjenvinning har mye lavere fotavtrykk sammenliknet med kjemisk gjenvinning, og bør rangeres høyere.

Overordnet bør rangering av gjenvunnet fiber være slik:

1. Mekanisk tekstil-til-tekstil gjenvunnet fiber (closed loop)
2. Kjemisk tekstil-til-tekstil gjenvunnet fiber (closed loop)
3. Mekanisk gjenvunnet fiber fra andre materialer (open loop)
4. Kjemisk gjenvunnet fiber fra andre materialer (open loop)

Vi mener det skal stilles krav til at leverandører av tekstiler har en plan for hvordan de skal ta tilbake tekstilene og hvordan tekstilene skal håndteres videre. Tekstiler som ikke kan gjenbrukes skal materialgjenvinnes etter mest miljøvennlige metode (både gjenvinningsmetode, e.g. mekanisk gjenvinning og fotavtrykk ellers som transport – fortrinnsvis at skal avhendes i Norge). Det finnes nå

et state-of-the-art mekanisk gjenvinningsanlegg i Norge, og i tillegg til andre tekstilgjenvinningsanlegg i Norden og Europa. Det betyr at tiden er moden for både krav om materialgjenvinning med lavest mulig fotavtrykk og økt bruk av tekstil-til-tekstil gjenvunnet fiber i nye tekstiler.

Forslag til krav:

Gjenvunnet fiberinnhold: Minimum 10 % av innkjøpet skal inneholde GRS-sertifisert resirkulerte fiber, hvor tekstil-til-tekstil resirkulerte fiber premieres.

Materialgjenvinning: Minimum krav om at leverandør skal tilby å ta tilbake tekstiler, og fremlegge plan om hvordan tekstilene skal håndteres. Premiering for valg av løsning med lavest fotavtrykk.

Kun tekstiler som ikke aksepteres for tekstilgjenvinning av spesifikke årsaker (e.g. tilsølt med sement) kan forbrennes. Krav til at leverandør kan dokumentere mengden tekstiler som er levert til ombruk, materialgjenvinning og eventuelt forbrenning.

Vi mener kravene/kriteriene bør stilles både for eie og leie, men det kan skilles mellom Grunnleggende og Viderekomne.

Spesifikke innspill

1. Bærekraftig bruk av tekstiler – eie

Tittel og innhold må også inkludere krav om avhending og hva som skal skje for tekstiler som ikke kan gjenbrukes eller repareres. Det vil si, som spilt inn i generelt-kapittelet, krav om at leverandør kan ta tilbake tekstiler for reparasjon/gjenbruk og materialgjenvinning.

Tittel: «Bærekraftig bruk og avhending av tekstiler – eie»

Svar på spørsmål:

1. Marked begynner å bli modent, men det er en utfordring å komme dit med en merking på hvert enkelt plagg. Det kommer også krav om produktpass fra EU hvor dette spesifiseres. Det er derfor flere forskningsprosjekter for hvordan hvert enkelt plagg best merkes med informasjon. Det kan være hensiktsmessig å vente på at produktpass innføres. Informasjon kan være knyttet til kolleksjoner/leveranser, men ikke merket på hvert enkelt plagg foreløpig. Det bør komme på plass en standard mal på hvordan informasjonen bør se ut (digitalt produktpass?)
2. Frist – hvert fall et år frem i tid/vente på resultatene fra Digitalt produktpass.
3. Andre tiltak: At leverandør har returordning for hvert produkt, som inkluderer reparasjon og løsning for end-of-life (gjenbruk, materialgjenvinning).

2. Statistikk og måling - eie

Levere statistikk: Dette synes vi er fint. Det må også inkludere også statistikk på hva som har skjedd med kasserte tekstiler, i.e. mengde levert til materialgjenvinning for tekstiler. Informasjon om returnert produkt ble reparert, gjenbrukt, materialgjenvunnet (og hvor) eller levert med restavfall til forbrenning.

Viderekomne:

Sporing med merking på hvert plagg vil favorisere leie og store leverandører over mindre leverandører, noe som er uheldig. Dette skyldes blant annet at det i dag er store leverandører og vaskerier som har etablert ordning for sporing eller har ressursene for å etablere det. Dette kan nok være litt tidlig for særlig mindre leverandører å få til, man bør vurdere om dette skal avventes til det kommer mer kunnskap og løsninger ifm. digitalt produktpass.

Svar spørsmål: Krav om sporingssystem med merking av enkeltplagg kan i dag være for krevende for mindre leverandører, men at det heller bør etterspørres krav om statistikk. Krav om sporingssystem vil også påvirke pris på produktet.

3. Bærekraftig bruk av tekstiler – leie

Innspillene våre her overlapper med våre innspill for eie og våre generelle innspill.

Tittel og innhold må inkludere avhending og vi foreslår også her tittel «Bærekraftig bruk og avhending av tekstiler – leie».

Leverandør/leieavtaler må inkludere krav om å ta tilbake tekstiler og ha plan for hva som gjøres med kasserte tekstiler (reparasjon, gjenbruk, materialgjenvinning).

Leverandør skal ha system for å ta imot brukte tekstiler og løsning for kasserte tekstiler.

4. Statistikk.

Våre innspill om materialgjenvinning er tilsvarende kapittel 2 og våre generelle innspill. Statistikk må inkludere ombruk, materialgjenvinning, forbrenning.

5. Design for lang levetid (eie og leie)

Dette punktet må også inkludere design for materialgjenvinning, som er fokus i EUs tekstilstrategi.

Logo

Logo som enkelt kan fjernes er ofte ikke forenlig med logo som skal ha lang levetid. Broderte logo har lang levetid og er egnet mtp. materialgjenvinning av kasserte plagg. Logo i vinyl har ikke like lang levetid, og er ikke gunstig for materialgjenvinning. I mange tilfeller vil bruk av navneskilt i stedet for logo være mer hensiktsmessig enn krav til logo som enkelt kan fjernes eller dekkes til.

Utskiftbare deler, slitestyrke

Utbyttbare kanter vil i mange tilfeller gi dårligere produkter, dvs. kortere levetid eller mindre attraktive modeller. Vi erfarer at når helseuniformer er utslitt i kanter er de også helt utslitt i andre utsatte områder som mellom lårene og på setet. Vi ser ingen kostnadseffektiv måte å inkludere utbyttbare kanter på tøy i vårt nedslagsfelt (helse).

Høyere slitestyrke på utsatte områder ved hjelp av et annet materiale er fra et materialgjenvinningsperspektiv ikke ønskelig. Design for økt materialgjenvinning innebærer blant

annet å ikke blande tekstilkvaliteter og andre materialer så langt det lar seg gjøre. Eksempelvis hvis et plagg er i 100 % bomull vil det være ugunstig for gjenvinning om plagget har kneforsteringer i polyester. For helsevesenet kan vi ikke se at det vil være nødvendig med høyere slitestyrke på knær og albuer.

Fleksibel passform

Fleksibel passform bør ikke innebære økt bruk av strikk, glidelås, knapper og liknende, som ikke er gunstig med tanke på design for materialgjenvinning. Mange brukere har for øvrig spesielle ønsker om passform, fordi dette er knyttet til individuell komfort og selvfølelse.

Design for materialgjenvinning

Knapper, merkelapper, glidelåser, trykk, gummistrikk og liknende må fjernes før plagget kan materialgjenvinnes. Kombinasjon av mange ulike materialer og tekstilfiber i et plagg, kan redusere muligheten for tekstil-til-tekstil gjenvinning. Design for økt grad av materialgjenvinning må innebære redusert bruk av ulike materialer i samme plagg og fremmedelementer som vinyltrykk, knapper, glidelåser, gummi, store merker og liknende. ID-merking bør plasseres på samme sted som annen merkelapp eller fremmedelement.

Som nevnt under generelle innspill bør design for økt levetid også innebære design for økt miljøvennlighet, som krav til tekstil-til-tekstil resirkulerte fiber i tekstilene.

Svar på spørsmål

Reservedeler og vedlikeholdsavtale er bra, men som en del andre krav vil også dette påvirke pris. Vedlikeholdsavtale på 10 år er i de fleste tilfeller uhensiktsmessig lang tid fordi arbeidstøy ofte slites ut 3-6 år, avhengig av bruk og vask. Derfor kan det være lurt å ta det ut som eget krav med et mer ambisiøst alternativ. Lang vedlikeholdsavtale på 10 år kan også bidra til å binde leverandør til å lagerføre reservedeler som kan føre til økt svinn.

Vi mener det er motstridigheter mellom de to logokriteriene da logo med lang levetid er ofte brodering, men dette er ikke så lett å fjerne. Navneskilt i stedet for logo vil kunne være en løsning for mange. Brodering-on-demand antakelig en god løsning for å hindre at det ikke produseres for mye før tøyets trengs.

8. Oppstartstid (eie og leie)

Svar på spørsmål:

Vi er enig i at oppstartstid bør være minimum 6 måneder.

9. Sosialt ansvarlig produksjon – utvalgte produkter

Svar på spørsmål:

Vedrørende merkeordninger bør det legges til rette for internasjonalt etablerte merkeordninger, som for eksempel OEKO-TEX, Global Recycled Standard (GRS), SA 8000, WRAP, ikke kun nordiske (som Svanemerket).

